

การบริหารจัดการหลักสูตรอบรม
ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืช อันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ
มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี (อพ.สธ.-มร.รพ.) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

1. แสดงผลการเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน

1.1 ประเด็นหรือเรื่องในการมีส่วนร่วม

ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ จึงเปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกและหน่วยงานภาคส่วนต่าง ๆ เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ตั้งแต่กระบวนการร่วมกันวางแผน วางกรอบแนวทาง และร่วมกำหนดหัวข้อหลักสูตร ตลอดจนช่วงเวลา ในการจัดระบบอบรมเพื่อขับเคลื่อนงานให้สอดคล้องประสานเป็นเนื้อเดียวกับปฏิทินการดำเนินงานฝึกอบรมของ อพ.สธ. สวนจิตรลดา ที่เป็นปฏิทินที่รวบรวมกำหนดการอบรมจากศูนย์แม่ข่าย/ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. ทั่วประเทศ

นอกจากนี้ ยังได้เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดโครงการประชุมกลุ่ม และฝึกอบรมปฏิบัติการ จำนวน 7 หลักสูตร ซึ่งถือเป็นการขับเคลื่อนงานในรูปแบบจัดอบรมตามมาตรฐาน อพ.สธ. เป็นปีแรก ตลอดจนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในขั้นตอนการถ่ายทอดองค์ความรู้เพื่อเตรียมความพร้อมให้แก่ทีมวิทยากรประจำศูนย์ โดยทาง อพ.สธ. สวนจิตรลดา ได้มอบหมายและกำหนดให้ทีมวิทยากรศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ทำหน้าที่เป็นผู้บรรยายหลักในการให้ความรู้และควบคุมการปฏิบัติการกลุ่ม และที่สำคัญคือ การเปิดโอกาสให้ชุมชนภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ทั้งภาคสนามและภาคปฏิบัติการ โดยร่วมกันสนับสนุนการลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติการสำรวจ 9 ใบงาน หมวดข้อมูลพื้นฐานและกายภาพ (ใบงานที่ 1 – 4) เน้นเก็บข้อมูลพื้นฐาน เช่น ประชากร, การปกครอง, อาชีพ, สภาพภูมิประเทศ/ ภูมิอากาศ, แหล่งน้ำ และประวัติชุมชน หมวดข้อมูลทรัพยากรชีวภาพ (ใบงานที่ 5 – 7) เน้นเก็บข้อมูลการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรท้องถิ่น ได้แก่ พืช, สัตว์ และสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ หมวดข้อมูลวัฒนธรรมและภูมิปัญญา (ใบงานที่ 8 – 9) เน้นเก็บข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านต่าง ๆ (เกษตร, หัตถกรรม, การแพทย์) รวมถึงแหล่งโบราณคดี ผู้เข้าร่วมได้ฝึกบันทึกข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลตามรูปแบบใบงาน 9 ใบงาน เพื่อให้ผลการดำเนินงานทั้งหมดเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของ อพ.สธ. สวนจิตรลดา

1.2 สรุปข้อมูลของผู้มีส่วนร่วม

ในส่วนของกลุ่มบุคคลและหน่วยงานภายนอกที่เข้ามามีส่วนร่วมขับเคลื่อนภารกิจ ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญจาก อพ.สธ. สวนจิตรลดา ได้แก่ นายธานินทร์ สันคะนุช และนางสาวกฤติกา เพ็ชรคงทอง ซึ่งให้เกียรติมาร่วมบรรยาย ให้คำแนะนำ ตลอดจนวางแผนทางการดำเนินงาน และวิธีการบริหารจัดการหลักสูตรฝึกอบรมแก่ทีมวิทยากรประจำศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี และได้รับความร่วมมือกับชุมชนในพื้นที่ศึกษาภาคสนาม ประกอบด้วย ผู้นำภาครัฐ ภาคเอกชน เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และกลุ่มชาวบ้าน ในเขตพื้นที่ชุมชนเป้าหมาย ได้แก่ ชุมชนริมน้ำจันทบูร ตำบลวัดใหม่ อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี และบ้านเสม็ดงาม หมู่ที่ 10 ตำบลหนองบัว อำเภอมือง จังหวัดจันทบุรี ที่ร่วมเป็นเจ้าบ้านในการอำนวยความสะดวกและให้ข้อมูลเชิงลึกแก่ผู้เข้ารับการอบรม สำหรับกลุ่มเป้าหมายหลักที่เข้ามามีส่วนร่วมรับการฝึกอบรมในฐานะสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน (กลุ่มสถานศึกษา) และสมาชิกฐานทรัพยากรท้องถิ่น (กลุ่มหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) ได้ฝึกเก็บข้อมูล 9 ใบงาน ตามมาตรฐานของ อพ.สธ. สวนจิตรลดา โดยมีหน่วยงานเข้าร่วมรวมทั้งสิ้น 171 หน่วยงาน (นับซ้ำหน่วยงาน) จำนวน 378 คน (นับซ้ำผู้เข้าร่วม) โดยมีรายละเอียด วัน เวลา สถานที่ รูปแบบการฝึกปฏิบัติการ และจำนวนผู้เข้าร่วมจำแนกตามหลักสูตรดังต่อไปนี้

ปฏิทินการฝึกอบรมงานวิทยากร อพ.สร. สวนจิตรลดา

- ☐ ปฏิทินการฝึกอบรมปฏิบัติการงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
https://www.rspg.or.th/botanical_school/neo_sbg/files/calendar_sbg_2569.pdf
- ☐ ปฏิทินการประชุมกลุ่มสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน
https://www.rspg.or.th/botanical_school/neo_sbg/files/sbg_meeting_2569.pdf
- ☐ ปฏิทินการฝึกอบรมปฏิบัติการงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น
https://www.rspg.or.th/domestic/files/calendar_local_2569.pdf
- ☐ ปฏิทินการประชุมกลุ่มสมาชิกฐานทรัพยากรท้องถิ่น
https://www.rspg.or.th/domestic/files/domestic_meeting_2569.pdf

วิทยากร อพ.สร.สวนจิตรลดา

นายรณันท์ สันคะบุษ

นางสาวกฤติกา เพ็ชรคงทอง

วิทยากรประจำศูนย์ประสานงานฯ

ผศ.สุกัณณ์ โล้วีต์

ผศ.ดร.พรพรรณ สุขบุบผิต

ผศ.ดร.วัยการ อุดมไธม์

อ.ดร.สรวิชัย รัตนสุภาดา

ผศ.ดร.สรารุณ แลงสว่างไสว

อาจารย์สมพงษ์ บุลลบล

นางสาวนิตยาณี กวีลวงษ์

นายไพศาล โยนกหา

นางสาวนุชา นูลน

น.ส.ปวงพรรณ เพ็ชรคงทอง

นายภคพล เจริญสาลี

หลักสูตรอบรมที่ศูนย์ประสานงาน อพ.สร. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จัดอบรม 7 หลักสูตร

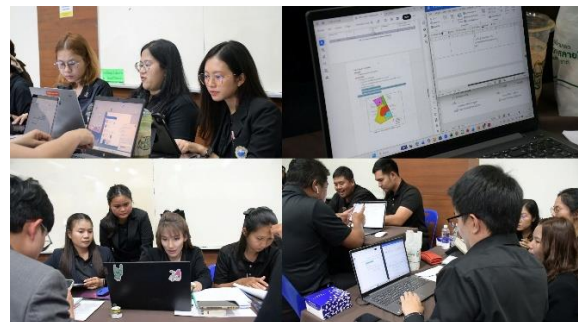
หลักสูตรที่ 1: หลักสูตร 6 งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น รุ่นที่ 1/2569 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 13 – 16 มกราคม พ.ศ. 2569 ณ ห้องประชุม 35201 อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ (อาคาร 35) มีสมาชิกงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นเข้าร่วมจำนวน 11 หน่วยงาน รวม 36 คน โดยหลักสูตรนี้จัดให้มีการลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติการภาคสนามจริง ณ ชุมชนริมน้ำจันทบูร ตำบลวัดใหม่ อำเภอมะเมือง จังหวัดจันทบุรี เพื่อสำรวจและจัดเก็บข้อมูลชุมชน วิถีชีวิต ทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่น

หลักสูตรที่ 2: หลักสูตร 5 องค์ประกอบ รุ่นที่ 1/2569 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 17 – 20 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2569 ณ ห้องประชุมแก้ววิทยากร ชั้น 7 คณะวิทยาการจัดการ (อาคาร 37) มีสมาชิกงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเข้าร่วม จำนวน 60 หน่วยงาน รวม 91 คน โดยเป็นการอบรมภาคทฤษฎีและฝึกปฏิบัติการกลุ่มภายในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

หลักสูตรที่ 3: หลักสูตร การบริหารและการจัดการองค์ประกอบที่ 1 และองค์ประกอบที่ 2 ครั้งที่ 1/2569 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 10 – 11 มีนาคม พ.ศ. 2569 ณ ห้องประชุม 36304 อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ (อาคาร 36) มีสมาชิกงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเข้าร่วมจำนวน 37 หน่วยงาน รวม 85 คน โดยเป็นการอบรมภาคทฤษฎีและฝึกปฏิบัติการกลุ่มภายในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

หลักสูตรที่ 4: หลักสูตร การบริหารและการจัดการ งานที่ 1 งานที่ 2 และงานที่ 3 ครั้งที่ 1/2569 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 12 – 13 มีนาคม พ.ศ. 2569 ณ ห้องประชุม 35201 อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ (อาคาร 35) มีสมาชิกรงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นเข้าร่วม จำนวน 21 หน่วยงาน รวม 69 คน โดยเป็นการอบรมภาคทฤษฎี และฝึกปฏิบัติการกลุ่มภายในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

หลักสูตรที่ 5: หลักสูตร การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น (9 ใบบาง) รุ่นที่ 1/2569 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 31 มีนาคม – 3 เมษายน พ.ศ. 2569 ณ ห้องประชุม 35201 อาคารเฉลิมพระเกียรติฯ (อาคาร 35) มีสมาชิกรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเข้าร่วม จำนวน 17 หน่วยงาน รวม 40 คน โดยหลักสูตรนี้จัดให้มีการลงพื้นที่ฝึกปฏิบัติการภาคสนามสำรวจข้อมูลตามระบบ 9 ใบบาง ณ ชุมชนบ้านเสม็ดงาม หมู่ที่ 10 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

หลักสูตรที่ 6: หลักสูตร การบริหารและการจัดการองค์ประกอบที่ 3 องค์ประกอบที่ 4 และองค์ประกอบที่ 5 ครั้งที่ 1/2569 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 12 – 13 พฤษภาคม พ.ศ. 2569 ณ ห้องประชุมแก้ววิทยากร คณะวิทยาการจัดการ (อาคาร 37) มีสมาชิกรงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนเข้าร่วม จำนวน 17 หน่วยงาน รวม 41 คน โดยเป็นการอบรมภาคทฤษฎี และฝึกปฏิบัติการกลุ่มภายในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

หลักสูตรที่ 7: หลักสูตร การบริหารและการจัดการ งานที่ 4 งานที่ 5 และงานที่ 6 ครั้งที่ 1/2569 จัดขึ้นระหว่างวันที่ 14 – 15 พฤษภาคม พ.ศ. 2569 ณ ห้อง 37502 คณะวิทยาการจัดการ (อาคาร 37) มีสมาชิกงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นเข้าร่วม จำนวน 8 หน่วยงาน รวม 16 คน โดยเป็นการอบรมภาคทฤษฎีและฝึกปฏิบัติการกลุ่มภายในพื้นที่มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1.3 ผลจากการมีส่วนร่วม

การเปิดโอกาสให้เกิดการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานและบุคคลภายนอกในครั้งนี้ ก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในวงกว้าง โดยผู้แทนจากทั้ง 171 หน่วยงานที่เข้ารับการอบรม ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้และความเข้าใจที่ถูกต้องแม่นยำเกี่ยวกับแนวทางการสนองพระราชดำริฯ สามารถพัฒนาทักษะจากการฝึกปฏิบัติจริงตามเงื่อนไขของใบงานแต่ละองค์ประกอบ ตลอดจนเกิดกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การระดมความคิด และการนำเสนอผลงานที่สามารถนำกลับไปประยุกต์ใช้เพื่อขับเคลื่อนงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนและงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นในหน่วยงานของตนเองได้อย่างมีทิศทาง ในมิติการปฏิบัติงานภาคสนาม ซึ่งมีการลงพื้นที่เฉพาะในหลักสูตรที่ 1 หลักสูตร 6 งานฐานทรัพยากรท้องถิ่น รุ่นที่ 1/2569 ณ ชุมชนริมน้ำจันทบูร และหลักสูตรที่ 5 หลักสูตร การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่น (9 ใบงาน) รุ่นที่ 1/2569 ณ ชุมชนบ้านเสม็ดงาม นั้น การได้รับความร่วมมืออย่างดียิ่งจากผู้นำภาครัฐ ภาคเอกชน เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน และชาวบ้านในพื้นที่ในการสะท้อนข้อมูลวิถีชีวิต ข้อมูลชุมชน วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ข้อมูลทางประวัติศาสตร์ ข้อมูลสัตว์และพรรณไม้ในท้องถิ่น ช่วยให้ผู้เข้าอบรมสามารถดำเนินงานสำรวจและจัดเก็บข้อมูลชุมชนได้สำเร็จลุล่วงอย่างถูกต้องตรงตามใบงานมาตรฐาน อพ.สธ. สวนจิตรลดา ในขณะที่หลักสูตรอื่น ๆ ซึ่งเน้นปฏิบัติการในพื้นที่มหาวิทยาลัย ก็สามารถจำลองฝึกประยุกต์ใช้ในพื้นที่ของสถานศึกษาและหน่วยงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้เกิดการชักชวนเครือข่ายความร่วมมือด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เหนียวแน่นระหว่างมหาวิทยาลัย สถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชนอย่างแท้จริง

รายชื่อเครือข่ายความร่วมมือที่มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมลงพื้นที่ชุมชน

1. อาสนวิหารพระนางมารีอาปฏิสนธิ์นรมล
2. ศูนย์เรียนรู้ประจำชุมชน ริมน้ำจันทบูร (บ้านเรียนรู้เลขที่ 69)
3. ศาลเจ้าที่ตลาดล่าง
4. ร้านกาแฟจันทบูร
5. ร้านมีใจ จิวเวลรี่&สตูดิโอ
6. สวนพฤกษศาสตร์ป่าชายเลนนานาชาติ รัชกาลที่ 9
7. สมาคมอนุรักษ์คู่อู่เรือบ้านเสม็ดงาม
8. แปลงใหญ่มะม่วงอกร่องบ้านเสม็ดงาม จันทบุรี
9. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มสตรีทอเสื่อกกบ้านเสม็ดงาม
10. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

11. เทศบาลเมืองจันทนิมิต ตำบลจันทนิมิต อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี
12. ผู้ใหญ่บ้านเสม็ดงาม หมู่ 10 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

1.4 การนำผลจากการมีส่วนร่วมไปปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงาน

ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ได้รวบรวมข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และผลลัพธ์ที่ได้จากการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนมาใช้เป็นฐานข้อมูลสำคัญในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานของหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง โดยในด้านการพัฒนาบุคลากร ศูนย์ประสานงานฯ ได้นำองค์ความรู้ คำแนะนำด้านการบริหาร และเทคนิคการจัดการหลักสูตรฝึกอบรมที่ได้รับจากผู้เชี่ยวชาญของ อพ.สธ. สอนจิตจรลดา มาทำการถอดบทเรียนร่วมกับทีมวิทยากรภายใน เพื่อยกระดับความสามารถและมาตรฐานการจัดการกระบวนการเรียนรู้ การบรรยาย และการควบคุมปฏิบัติการกลุ่มให้มีความเข้มข้น ถูกต้อง แม่นยำ และน่าสนใจยิ่งขึ้น สำหรับด้านการบริหารจัดการระบบ ได้นำผลลัพธ์จากการประสานเวลาและหัวข้อหลักสูตรร่วมกับส่วนกลางมาใช้วางกรอบการดำเนินงานฝึกอบรมในอนาคตให้เป็นระบบ ซึ่งการได้รับข้อเสนอแนะและวิธีการบริหารจัดการจาก อพ.สธ. สอนจิตจรลดา ในครั้งนี้ ถือเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้อย่างครบถ้วน ส่งผลให้การจัดโครงการฝึกอบรมทั้ง 7 หลักสูตรสำเร็จเรียบร้อยลงได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ยิ่งไปกว่านั้น ข้อมูล ข้อจำกัด และประสบการณ์ที่ได้รับจากการลงพื้นที่จริงร่วมกับผู้นำชุมชนและชาวบ้านในพื้นที่ชุมชนริมน้ำจันทบูร และบ้านเสม็ดงาม รวมถึงข้อมูลจากการฝึกปฏิบัติการภายในมหาวิทยาลัย จะถูกนำมาใช้ปรับปรุงแนวทางการประสานงาน รูปแบบการจัดการกระบวนการเผชิญหน้าในชุมชน และการปรับปรุงการบริหารจัดการภาคสนามสำหรับการฝึกอบรมในรุ่นต่อ ๆ ไป เพื่อให้การสำรวจและจัดทำฐานทรัพยากรท้องถิ่นมีความกระชับ แม่นยำ และตอบสนองต่อความต้องการในการร่วมอนุรักษ์พัฒนาพรรณไม้และทรัพยากรของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และยังยืนสืบไป ดังพระราชดำรัสในสมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

“การรักทรัพยากร คือ การรักษาดี รักแผ่นดิน”เมื่อวันที่ 14 สิงหาคม พ.ศ. 2540 ในการประชุมประจำปีโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา กรุงเทพมหานคร

นายธานินทร์ สันคะนุช และนางสาวกฤติกา เพ็ชรคงทอง ผู้เชี่ยวชาญของ อพ.สธ. สวนจิตรลดา ร่วมถอดบทเรียนการจัดฝึกอบรมร่วมกับทีมวิทยากรศูนย์ประสานงานฯ